

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EGEBÆKKEN

MEDLEMSBLAD FOR

HISTORISK FORENING
FOR
ESPERGÆRDE OG OMEGN

NR 17

DECEMBER

1994

Mysteriet om de forsvundne sognerådsmedlemmer

*Hvorfor er det kun halvdelen
af de folkevalgte, der skal
"æres" på væggene på
Helsingør Rådhus?*

Oppe på Helsingør Rådhus - i det såkaldte røde udvalgsværelse - er der ophængt fotos af samtlige folkevalgte medlemmer af Helsingør Byråd siden dets oprettelse i 1837. Læg mærke til at der står *Helsingør Byråd!*

Hvad med de sognerådsmedlemmer, som i perioden fra sogneforstanderskabets/sognerådets oprettelse i 1841 og til kommunesammenlægningen i 1970, havde ansvaret for hele den gamle Tikøb Kommune? Hvorfor hænger de ikke på væggen på Helsingør Rådhus?

Før kommunesammenlægningen i 1970 havde Helsingør kommune den skik at lade byrådets medlemmer fotografere, når de udtrådte af byrådet. Billederne blev herefter ophængt i den rækkefølge som de enkelte medlemmer var valgt til byrådet. Denne skik fortsatte naturligt nok efter 1970.

Resultatet er imidlertid, at man på Helsingør Rådhus idag kun kan se godt halvdelen af de personer, der har haft ansvaret i Helsingør kommunes nuværende område. Hvorfor ikke ophænge resten, f.eks. i et andet rum, eller hvor der måtte være plads?

Da undertegnede i slutningen af 1970'erne forespurgte på Helsingør Rådhus om, hvorfor der ikke var ophængt

EGBÆKKEN

REDAKTION:

Kjeld Damgaard (ansvh.), Rugmarken 27, Mørdrup, 3060 Esp., tlf 42 23 25 97

Grethe Surland Olsen, Svinget 38, 3060 Espergærde, tlf 42 23 27 35

Flemming Hansen, Birthevej 3, 3060 Espergærde, tlf 42 23 10 60

TRYK: Pædagogisk Centrals Trykkeri, tlf 49 26 62 40

MED EN VIS BÆVEN...

RED- Det var naturligvis med en vis bæven, at redaktionen udsendte Egebækken nr 16. Ikke mindst fordi stilen som bekendt var lagt noget om i forhold til alle de tidligere numre af Egebækken.

Reaktionerne var imidlertid overvejende positive. Det eneste negative vi har hørt, går på indholdet af forside-artiklen. Reaktionen kom - næsten som ventet - fra en repræsentant for bymuseet, som ikke var enig i sagsfremstillingen vedr. vejnavnene i Hovgaards-området. Debatten kan ses i dette nummer af bladet. Heraf fremgår det, at museumsinspektøren ikke er gået ind for den af byrådet valgte navngivning. Problemet er imidlertid, at det har både byråd og offentlighed indtil nu troet!

Men det har jo netop været hensigten med den nye stil, at få en debat i gang, at få nogle synspunkter frem, at skabe grundlaget for at undgå nye fejltagelser og beslutninger. At dette nummers forsidehistorie indirekte også omhandler Helsingør kommunes Museer er en tilfældighed - ikke en bevidst eller målrettet tendens. Snarere et symptom på, at kommunens museumsvesen er en meget vigtig del af det lokale historiske arbejde.

Af positive tilkendegivelser haves flere mundtlige, men også et enkelt skriftligt fra en borger i Aalsgaard, der ønsker promovere sit forslag om at ændre by-, sted- og gadenavnenes stavemåde fra Å til Aa. Selvom om redaktionen kan have sympati for denne hensigt, så har vi fundet, at indlæg om dette emne har været behandlet tilstrækkeligt i dagspressen i det seneste års tid. Vi vil således gerne vende tilbage til sagen, når der, om vi så må sige: Kommer lidt mere nyt i sagen.

Vi opfordrede også til at fremkomme med ønsker om emner eller temaer, der skulle belyses i bladet. En enkelt henvendelse er der kommet: En fremstilling af de lokale rytterskoleers historie. Vi har skyndt os at imødekomme denne henvendelse - således at medlemmerne/læserne kan se, at vi mener opfordringen alvorligt.

Endelig skal vi gøre opmærksom på, at det ikke er Dine øjne, der er blevet dårligere siden sidste blad. Skriftstørrelsen er blevet mindre end i sidste nummer - og det skyldes ikke et ønske om at straffe svagtseende medlemmer, men et ønske om at kunne bringe endnu flere artikler om vor lokale historie.

billeder af Tikøb Sogneråds medlemmer, var svaret undvigende: Man havde ikke fotograferet sognerådsmedlemmerne, der var ikke plads på væggene på rådhuset, det ville bryde kronologien o.s.v.

Nogen vil sikkert her irtvende, at der måske slet ikke eksisterer billeder af alle sognerådsmedlemmerne fra Tikøb Sogneråd. Men det gør der - i alle fald af de fleste. Skikken med at fotografere sognerådets medlemmer, brugte man nemlig også i Tikøb, Spørgsmålet er nu blot: Hvor i alverden er billederne henne?

Hvad der hidtil er gjort for at finde billederne.

Indtil midten af 1950'erne, havde Tikøb kommunkontor i ejendommen "Gurrelund" i Tikøb. Foruden kommunkontor var her også alderdomshjem (den tidligere anstalt), brandstation m.v. Men i ejendommens "baghus" lå foruden nogle kontorer, også den såkaldte sognerådssal. I denne sal afholdtes sognerådsmøderne m.v., og på væggene hang billeder af alle de tidligere sognerådsmedlemmer. Sognerådsformændene havde dog en særstilling, idet deres billeder var 3-4 gange større. Desuden fandtes der gruppefotos af alle sognerådsmedlemmerne - et billede fra hver valgperiode.

Da kommunkontoret som nævnt blev flyttet til Espergærde, blev der her bygget en ny sognerådssal - men her blev billederne ikke ophængt. I stedet blev de lagt i kasser og placeret på loftet i

"Radisen". Denne ejendom, der ligger på toppen af bakken bag den nuværende tekniske forvaltning, er mest kendt for at have huset Espergærde Bibliotek, indtil det nuværende bibliotek blev ibrugtaget. Mindre kendt er det måske, at der øverst i ejendommen var bolig for den lokale "rådhusforvalter", portner Edvard Jørgensen og hustru.

Da kasserne havde stået i adskillige år på Edvard Jørgensens loft, ringede han en dag i slutningen af 1970'erne til Bymuseet i Helsingør og spurgte, om disse ikke havde interesse for museumsvæsenet. Det havde de naturligvis, og kort efter blev de afhentet af en person fra bymuseet. Edvard Jørgensen mener, at det var daværende museumsinspektør Aase Faye.

Da undertegnede i 1989 forsøgte at opspore disse billeder, viste det sig imidlertid, at Helsingør kommunes Museer ikke vidste, hvor de var blevet af. En efetrøgning på Bymuseet, iværksat af museumsinspektør Anne Majken Snerup Rud, bragte ikke billederne for en dag. På Flynderupgaard-museet kendte museumsforvalter Ritta Vognsen kun til de ovenfor nævnte store billeder af sognerådsformændene samt gruppebillederne. Disse befinder sig stadig på Flynderupgaard-museet og et enkelt af billederne er illustration til denne artikel.

Ritta Vognsen erindrede om disse billeder, at museumsinspektør Kenno Pedersen i midten af 80'erne havde afleveret disse billeder på Flynderupgaard, efter en oprydning på Bymuseet. Men Ritta Vognsen havde

ikke ved den lejlighed eller senere set noget til alle de små billeder.

indrammede fotos (i glas og med ovale trærammer) blot forsvinder uden spor.

En frygtelig tanke melder sig: Kan alle disse uerstattelige billeder være blevet smidt ud ?

Skulle nogle af vore læsere kende til sagen, hører redaktionen naturligvis gerne fra vedkommende.

At insinuere, at det én gang for alle ville løse problemet med, at de egentlig burde være opsat på Helsingør Rådhus, er trods alt ikke denne artikels ærinde. Men det er nu mærkeligt, at flere kasser med gamle

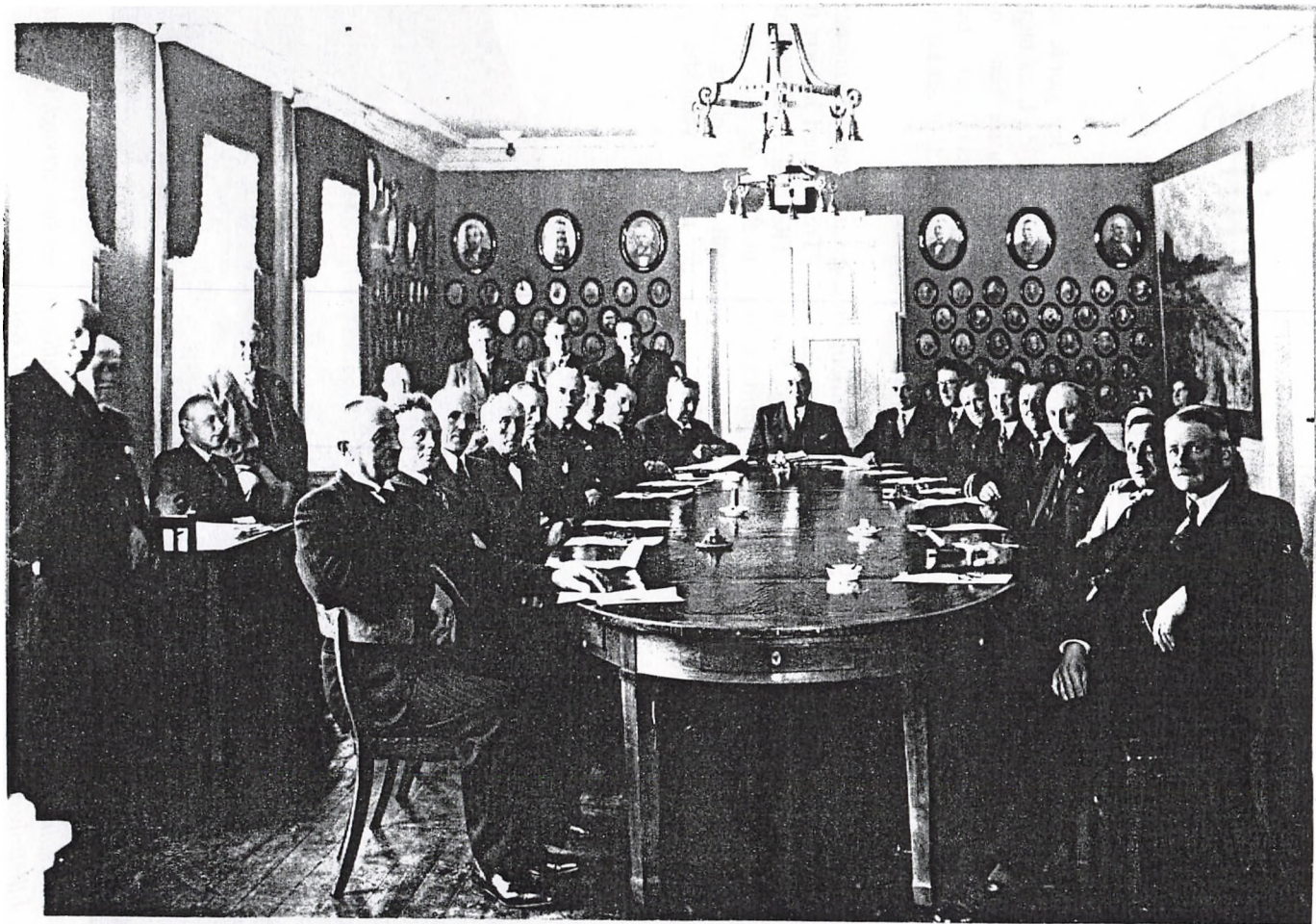
Kjeld Damgaard

På modstående side ses et foto af Tikøb Sogneråd, fotograferet i 1942 i den gamle sognerådssal i Tikøb. Sognerådet havde dengang kontorer på den gamle "Anstalt", den ejendom, vi i dag kender som "Gurrelund". Man bedes bemærke, at der på væggene hænger fotos af tidligere sognerådsmedlemmer. Faktisk er det muligt på dette billede alene at tælle over 100 fotos - dertil skal lægges andre, der evt. kan have hængt på salens øvrige vægge.

Fotoet er venligst udlånt af Flynderupgaard-museet, og artiklens forfatter har (med hjælp fra Vagn Mathiasen, Langerød) kunnet identificere følgende af personerne:

1. Gartner Carl V. Hansen, Tibberupgaard. 2. Arbmd. Jens Christiansen, Nyrup Overdrev. 4. Gaardejer Johannes Svendsen, Plejelt. 6. Gaardejer Otto Mathiasen, Borsholm. 8. Parcellist Herman Jensen, Øerne. 9. Kommunesekretær Valdemar Hansen. 10. Skrædermester og sogneraadsformand H. Sandell, Aalsgaard. 12. Malermester Alfred Jørgensen, Hellebæk. 13. Gaardbestyrer Axel Peter Jørgensen, Rosendal. 14. Gaardejer Niels Jensen, Horserød. 15. Vognmand Frederik Gaarde, Hornbæk (?). 16. Tømrmester Harald Knudsen, Kvistgaard. 18. Gartner Valdemar Jensen, Snekkersten. 20. Kommunesekretær Christian Petersen. 23. Administrationschef (også kaldt kontorchef) Viggo Erling.

5

Den tidligere toiletbygning fra Rådhuspladsen

TRÆHUS MED HISTORIE

Efter at have boet 7 år i Albertslund i et betonrækkehus, som til forveksling lignende de 250 andre, der lå rundt omkring, og hvori lyden ikke blot fra naboerne, men også fra deres naboer, umiddelbart blev transporteret gennem betonmassen til "underholdning" for os alle, havde jeg et stort behov for at bo anderledes.

1979 var året man fejrede Knud

Rasmussens 100 års dag. Jeg gjorde det særligt grundigt, ved at lade hans buste ramle ned over mit venstre ben og hensætte det i 8 ugers gips. Det passiviserede mig så meget, at der kunne køres ud og se på huse.

Pludselig en dag var der en avisannonce, hvori der stod: "Træhus med historie til salg". Skønt - et TRÆhus! Jeg havde kort forinden kørt rundt på de små veje i Småland og nydt synet af og især udsigten fra de mange velholdte og

Stokholmsvej 43, som det ser ud i 1994. Huset var tidligere Trafikmestervagt, ventesal, billetsalgssted og offentligt toilet på Rådhuspladsen i København.

farvestrålende røde eller gule store træhuse i det svenske. Sådan et hus kunne det være rart at bo i, selvom de fleste var omkring 150-200 kvm, og at den pragtfulde udsigt ikke ville kunne ligge på en dansk normalgrund.

Det første, der slog mig, da jeg endelig så huset fra annoncen, den med "historien", var, at det langt fra lignede (heller ikke tæt på) det drømmebillede, jeg havde anskaffet mig fra de smålandske gårde. Det lignede i det mindste ikke noget andet dansk hus af dem jeg havde set. Måske var det så et hus fra Sibirien? Fra fotografier i bøger, kendte jeg sibiriske træhuse i en etage med stort tagudhæng og med mange udskæringer. Hvem ville dog slæbe sådan et til Danmark? Var det det, der var historien? Man blev lidt nysgerrig.

Den dag, vi så huset til salg, var en solrig varm sommerdag, hvor huset tog sig bedst ud. Så solgt blev det. Historien, man fortalte mig, var, at huset var hjembragt fra Thailand med ØK (Østasiatisk Kompagni) og bygget af teaktræ. Derfor havde en af de tidligere ejere kaldt huset for "Teak Cottage". Nå, det var lidt skuffende, langt væk fra mine forestillinger, men alligevel eksotisk anderledes, hvilken var den modvægt, jeg havde brug for ovenpå betonboligen.

Efter at være flyttet ind i 1979 og haft tid til at studere udskæringerne i husets træværk, undrede det mig, at et "Thailandsk teaktræshus" ville have 3 tårne som dekoration og en roset med bogstaverne DKS flettet ind i hinanden. Det var på den tid, da Hammerichs Danmarks Krønike hærgede det det

danske fjernsyn første gang. Jeg har altid følt et gys, når jeg så den stump film, hvor Rådhuspladsen var propfyldt med stillestående danskere, som indtog et par minutters stilhed midt på dagen, og der så fra det højre hjørne i billedet, kom drønende en sort bil ind. Den zig-zagede sig ind imellem de tavse mennesker, pludselig sprang mænd ud og skød vildt omkring sig. Den stivnede menneskemasse gik med et ryk i bevægelse, man søgte ly for kuglerne. Kameraet svinger mere vest over, og man ser folk søge ly bag et lille træhus på Rådhuspladsen. Det tog nogle sekunder, på grund af de dramatiske hændelser, men så genkendte jeg træhuset. Det var jo mit! Hvem havde dog flyttet det ind på Rådhuspladsen?

Jeg havde dog tidligere talt med folk hos ØK, som påstod at deres arkiv blev ødelagt under 2. verdenskrig, og derfor ikke havde nogen mening om et hjembragt teaktræshus fra Thailand. Nu havde jeg imidlertid et udgangspunkt for min søgen, nemlig Rådhuspladsen i København. Nysgerrigheden bragte mig på besøg i Københavns kommunes forskellige institutioner, især et bygningsarkiv i Valby, Københavns Sporveje, Københavns Bymuseum og flere andre steder.

TRÆHUSETS TILBLIVELSE

Omkring år 1900 arbejdede man under arkitekt Nyrops ledelse, på et nyt rådhus i København. En af hans elever skulle udforme en ny og større udgave af det lille hus, der lå på Rådhuspladsen, og som skulle give ly for sporvogns-

passagerer. Thorvald Jørgensen (1867-1946), som havde været arkitekt på genopbygningen af Christiansborg Slot efter branden i 1880'erne, valgte at designe træhuset i jugendstil. Det var tidens fænomen.

"Det er en Ventesal for Passagererne til de elektriske Sporvogne, der krydser dette Byens nye Centrum. Bygningen hviler paa en Sokkel af Beton, og er udført af Whitewood og udsøgt svensk Fyrretræ. Den indeholder to aabne Ventehaller samt Trafikkontor og Dametoilet. De udvendige Sider og Tagfremspringet er rigt udstyret med Billedskærerarbejde, der er udført af Billedhugger Niels Hansen efter Architektens Tegninger. Træarbejdet er overstrøget med en lys brunlig Lasurfarve, der fremhæver Træets Karakter og samtidigt bevarer dette. Taget er dækket med Skifer fra Voss Skiferbrud i Norge (Repræsentant K.G.Fleischer). Det er saa vidt vides første Gang dette Materiale anvendes herhjemme, men det vil sikkert efter Udseendet at dømme, hurtigt formaa at vinde Indpas i vor Byggepraksis, saameget mere, som det ikke er kostbart." ("Arkitekten", 3.okt.1903)

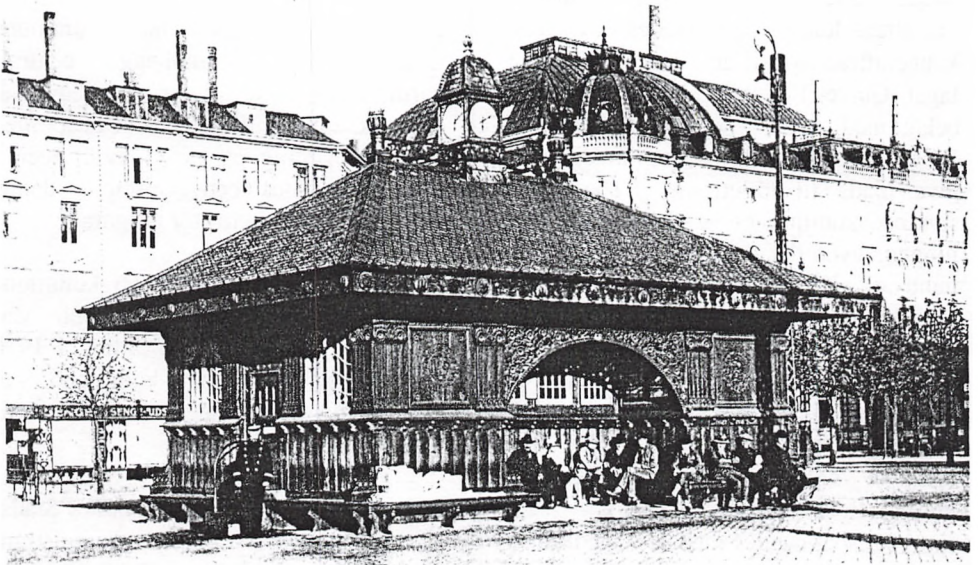
Den grønne Voss-skifer skulle uden at være for kostbart, ligne Københavns kobbertage på de store omliggende bygninger i byens centrum.

"Et lille Byggearbejde i Byens Centrum, der, skønt halvt dækket af et skjærmende Plankeværk i de sidste Maaneder har vakt særlig de mange Sporvognspassagerers Opmærksomhed, er den nye Sporvogns-ventesal, der opføres paa Raadhuspladsen i København. Og dette saa meget mere,

som den nye Træpavillon synes at skulde blive særdeles stilfuld, let og elegant i Bygningens Linier. For først at nævne et Par Navne, skyldes Tegningen Arkitekt Thorvald Jørgensen. Arkitekt Seest er Bygningens Konduktør. Hovedentreprenøren er Tømremester Kornerup-Koch. Københavns Kommune lader Huset bygge for 15.000 Kroner, ved Afdelingsingjør Nohr med Bistand af Ingeniør Hüttemeier og Assistent Rasmussen fra Vej- og Kloakvæsenet. I den ene Ende af Pavillonen er indrettet et Dametoilet, i den modsatte et Opholdsrum for Trafikmesteren. Det større Midtparti optages af to aabne Ventehaller, vendende ud mod to Længdefacader. Hvad der særlig giver den Karakter, er det udmærket smukke Billedskærerarbejde. Med baade Kraft og harmonisk Ynde, omend uden særlig udpræget Stil, træder Træværkets Udskæringer frem fornemlig samlende sig i Friser under det dekorative Tag og i Hvælvingerne over Ventehallerne. Træets Lasur farves og faar derved et for Øjet tiltalende brunligt Overtræk, som man vil kende fra de smaa svenske Træbygninger. Arbejdet har staaet paa i omtrent 2 Maaneder. I Begyndelsen af næste Uge vil Ventesalen staa fuldført til at kunne tages i Brug." Skrev Berlingske Tidende, 12. August 1903.

Huset var konstrueret af 5" x 5" bindingsværk, beklædt paa begge Sider med træ. Toilet-opsynsrummet og trafikmestervagten blev opvarmet med hver sin gasovn, med udsugning ud gennemtaget til 2 små aftræk på hver side af et tårn med ur mod 4 verdenshjørner.

"Det er en Fornøjelse at se en Bygning,

Spørvejsventesalen på Rådhuspladsen blev opført i 1903 - og kaldtes hurtigt i folkemunde for "Stavkirken". Huset blev fjernet i 1948 og dukkede herefter op i Espergærde, idet det blev hovedgevinst i et lotteri. (Foto i "København Før og Nu - og aldrig", side 203).

der saa fortræffeligt passer til sit Formaal som den nye Sporvognsventesal paa Raadhuspladsen. I høj Grad dekorativ med sine talrige symbolske Træudskæringer virker den smukt og hyggeligt paa sin Plads og gør Arkitekten den største Ære. Bygningen har ikke alene afhiulpet et virkeligt Savn, men den er tillige blevet en Pryd for Raadhuspladsen med sine brune Trævægge, sine hvide Vinduer og sine grønne Døre, og om Aftenen, naar de elektriske Lamper er tændt, straalere den som et lille Féslot". Skrev Illustreret Tidende, søndag den 6. september 1903.

HUSETS OMBYGNINGER

I april-maj 1914 blev et bræddeskillerum i Trafikmestervagtlokalet fjernet. April 1917 blev en større trappe bygget i gavlen mod Rådhuset. Begrundelsen for at få en ny trappe var, at "... den nuværende Trappe med et mindre Fremspring, har vist sig farlig for ældre Mennesker at færdes paa. En anden og mageligere Trappe, vil derfor være i høj Grad ønskelig".

Juni 1920 kom næste ombygning. Antallet af toiletter blev udvidet fra 2

dametoiletter og et pissoir til 5 vandklosetter og 3 urinaler. Nødtørftanstaltens lokaler ventileredes ved runde kobberaftræksrør til de 3 udluftningsrør i taget. Gulvet i den udvidede anstalt blev belagt med terrazzo, som i den gamle del. De to ventehaller halveredes i areal for at give plads til toiletterne. Københavns sundhedskommission godkendte ombygningen, hvor der også blev plads til en håndvask. De nye ydervægge blev udført som de gamle, af træ uden puds.

Foråret 1943 blev de 5 vandklosetter og pissoirerne fjernet fra Trafikmestervagtbbygningen og foråret 1944 blev den nedlagte nødtørftanstalt ombygget til midlertidigt kortsalgskontor for sporvognspassagerer med 2 ekspeditions-skranker, hvoraf den ene dog kun var reserve. De nye vægge var lette, udført i træ og råglas. Ekspeditionslokalets ydervægge blev gjort oplukkelige. Opvarmningen skete stadig ved gasovn med aftræk gennem de eksisterende ventilationsrør under taget.

NEDRIVNING OG FLYTNING

Den 1. juni 1948 åbnedes for tilbud på nedrivning af Trafikmestervagten. Det højeste bud var på 7.100 kr. Det laveste var på 0,- kr.

Trafikmestervagten blev i 1948 nedrevet og flyttet til Espergærde i Tikøb kommune på en 1.000 kvm grund, matrikel 26 de af Mørdrup by. Her blev bygningen hovedgevinst i et lotteri til fordel for Sct. Georgs Gildernes sociale arbejde på Børnegården, hvis jord sommerhusgrunden var udskilt fra, op

imod Stokholmsvej.

I august 1961 gav Tikøb kommune tilladelse til at indlægge centralvarmeanlæg med oliefyr og nedgravet olietank, samt en udvidelse af huset med en trætilbygning på ca 25 kvm. Igen i 1963 udvidedes bebyggelsen - denne gang med en 14 kvm stor trægarage.

I 1969 eksproprierede Tikøb kommune jord langs Stokholmsvej til en vej-udvidelse. Ialt 13 kvm fraskiltes. I 1976 bekræftede Helsingør kommune, at ejendommen måtte benyttes til helårsbeboelse, som hidtil.

1977 udgav Helsingør Kommunes Stads- og Havneingeniørs kontor en registrant for bevaringsværdige bygninger i Espergærde. Heri står:

"Der findes megen udmærket arkitektur i Espergærde fra det 20. århundrede. Som eksempel vises på næste side et billede af et ungdomscenter, som i sin tid stod på Rådhuspladsen i København, men som blev flyttet til sin nuværende plads, da det skulle udgøre hovedgevinsten i et lotteri. Dette hus tilhører den gruppe af karakterfulde villaer fra vort århundrede som ikke kan fredes; men som alligevel fortjener en vis opmærksomhed ved om- og tilbygning."

Rolf Gilberg

**SE FORENINGENS FORÅRS-
PROGRAM PÅ SIDERNE 22
OG 23 I DETTE NUMMER.**

LÆSER-REAKTIONER

Redaktøren berøvet sit klarsyn ?

I "Egebækken" nr 16, harcelerer bladets nye redaktør meget forståeligt over den ikke altid lige heldige praksis vore lokalpolitikere anvender, når nye veje og gader skal navngives. Så vidt så godt, men at redaktøren markedsfører sine aggresioner under den bombastiske overskrift "Er Bymuseet ikke sin opgave voksen?", kan kun skyldes, at hans afmægtige vrede har berøvet ham hans klarsyn.

I det omtalte tilfælde hvor - som den nu benævnes - Hovgårdsparken skulle have navn, blev Helsingør kommunes Museer ganske rigtigt taget med på råd og kom med ikke mindre end 5 forslag, som tog deres udgangspunkt i de gamle marknavne.

Byrådet valgte ingen af disse 5 navne, hvilket efter redaktørens opfattelse skyldes, at vore politikere ikke kan udtale de foreslåede navne. Denne påstand må stå for hans egen regning, vi andre kan blot se undrende til, når et tidligere byrådsmedlem i den grad tværer sine "efterkommere" ud.

Og så basunerer der videre "...Teknisk Udvalg, der så lagde pres på Bymuseet til at godkende dette navn, som nu er blevet en realitet". Denne påstand vidner om fatal mangel på viden om de

forvaltningsmæssige arbejdsgange. Helsingør kommunes Museer kan komme med forslag - og gør det gerne. Men hverken politikere eller Teknisk Udvalg har pligt til at efterkomme vore forslag, så hvorfor skulle det så sætte tommelskruen på og presse os ?

Følgelig er den afsluttende kanonade: "Det er skuffende, at Bymuseet lader sig spise af med en sådan undvigemanøvre" - også et klamt vådeskud. Jeg gentager! Helsingør Kommunes Museer har ikke den magt og indflydelse, redaktøren tillægger os - men tro mig, vi ville gerne have den, for som sagt er vi enige i, at vej- og gadenavngivningen, ikke altid turneres lige elegant. Men mon ikke det ville være mere formålstjenligt at redaktøren fremover - i stedet for at jage smede og bagere - går ind i et konstruktivt samarbejde med dem, der, hvad sagens substans angår, trods alt er enige med ham. Sammen kan vore argumenter overfor politikerne kun blive vægtigere og dermed - forhåbentlig - mere resultatgivende.

Poul Korse

"Den gamle redaktør"
- og museumsformidler.

Om klarsyn og fakta

Tak for indlægget fra museernes talsmand, Poul Korse. Enighed om substansen og en opfordring til at undgå lignende problemer i fremtiden - det er da positivt.

Men påstandene i Egebækken nr 16 var imidlertid ikke skrevet i et anfald af aggresion, vrede, mangel på klarsyn eller fatal mangel på viden - som Poul Korse faktisk skriver. Derimod på simple facts:

1. Det er ikke min påstand, at byrådet ikke kunne udtale navnene, men derimod et argument fremført ved byrådsbehandlingen den 21.12.1993 af

byrådets egne medlemmer! (Se vedstående kopier af avisartikler).

2. At teknisk udvalg lagde pres på Bymuseet til at acceptere "Hovgårdsparken", er heller ikke *min* opfindelse, men en oplysning, der fremgår af sagsakterne, beroende hos Teknisk Forvaltning. Heraf fremgår således, at der efter ovennævnte byrådsmøde, blev holdt et nyt møde, hvorefter museumsinspektør Lars Bjørn Madsen *accepterede* "Hovgårdsparken" som nyt navn. (Se i øvrigt vedstående referat fra byrådets dagsorden).

Kjeld Damgaard

Side 6 · Helsingør Dagblad

Byrådsnoter

Svære vejnavne

Helsingør: Byrådet bestemte på mødet mandag, at teknisk udvalg skal kigge på en række vejnavne igen. Det drejer sig om fem vejnavne i bebyggelsen Hovgården, som teknisk udvalg i første omgang alene havde kaldt noget med »Asen«. Men flere i den socialdemokratiske gruppe fandt, at navne som Tuekærs Asen og Roeløkke Asen ikke er særlig mundrette. Derfor skal teknisk udvalg nu se på sagen igen.

INDSTILLING

Teknik- og forsyningsudvalget vedtog på mødet den 19.1.1994 at anbefale, at vejen benævnes

HOVGÅRDPARKEN,

hvilket såvel Lars Bjørn Madsen som N. Esbjørn kunne gå ind for.

Vejnavne-sag blev udsat

ESPERGÆRDE: Det er ikke så nemt at finde på vejnavne. Helsingør Byråd har igennem de seneste år ikke haft stort held med at finde på originale, gode vejnavne. Men ved byrådsmødet mandag aften greb politikerne alligevel ind og sendte forslagene tilbage til teknisk udvalg.

Per Christensen fra Socialdemokratiet mente, at forslagene for nye veje omkring Hovgårdens jorder ved Hovvej-Hornbæk vej var for svære at udtale. Og det bifaldt hele byrådet.

LOKALT

Her er dokumentationen for artiklen i Egebækken nr 16: Artikler fra hhv. Frederiksborg Amts Avis d 22.12.93 og Helsingør Dagblad d 23.12.93. Desuden kopi af byrådets dagsorden fra den 7.2.94.

En pistol for panden ?

Forelagt denne dokumentation, har Poul Korse fremkommet med en yderligere replik, hvoraf fremgår, at han nok må give politikerne ret i, at de foreslåede navne ikke var videre mundrette, men at der er krav, der må prioriteres højere, som f.eks. lokal proveniens. Poul Korse skriver videre:

Der er rigtigt, at Lars Bjørn Madsen fra Helsingør Kommunes Museer har været til et møde om denne sag på Teknisk Forvaltning, hvor bl.a. også en repræsentant for byggefirmaet var tilstede. Mødet var ikke med Teknik og Forsyningsudvalget, som det fejlagtigt kan fremgå af referatet i byrådets dagsorden.

Her fik Lars forelagt udvalgets holdning

om ikke at følge museernes indstilling. Han blev ovenikøbet spurgt, om han var meget ked af det. Det kunne han bekræfte, hvorefter det blev lovet ham, at museerne nok skulle blive spurgt en anden gang. Det kan man så vælge at grine eller græde af. For hvad er museernes indstilling værd, når blot politikerne fejer den af bordet med argumenter, hverken vi museumsfolk eller du kan acceptere.

Museerne - d.v.s. Lars Bjørn Madsen - er således ikke gået ind for den af udvalget og senere byrådet valgte navngivning. Han har med beklagelse måttet nøjes med at konstatere tingenes tilstand, for som han selv siger "*... jeg kan jo ikke sætte dem en pistol for panden for at få dem til at makke ret.*"

Poul Korse

Vi anmelder

"Nordbanen - med tog gennem Nordsjælland gennem 125 år", af John Poulsen, udgivet af Historisk-topografisk Selskab for Lyngby-Taarbæk Kommune, 1991.

Denne bog, der udkom i 1991, har jeg først fået anskaffet for nyligt - men som bekendt: Bedre sent end aldrig. Det var egentlig ikke manglende interesse for bogen, der har forsinket anskaffelsen - tværtimod har jeg altid undret mig over, at en af landets ældste jernbaner ikke har været beskrevet før.

Men forventningens glæde er ikke ganske blevet indfriet. F.eks. rummer bogen alt for mange gentagelser, bl.a. fordi bogen er opdelt i afsnit om hhv. forhistorie, historie, de enkelte stationer og materiel. Det betyder, at de samme emner behandles flere gange.

Derudover er det uforståeligt, at der stadig udgives historiske værker uden så meget som én eneste kildeangivelse. Det er som om forfatteren vil skjule, hvor han har sin viden fra. Hvis man således ønsker at fordybe sig nærmere i et emne,

så overlades det til læserens egen fantasi, at finde yderligere materiale om det pågældende emne. Men endnu mere uforståeligt bliver det, når bogens forfatter selv i sin indledning peger på, at netop historie-skrivning om DSB-strækninger er meget vanskelige, fordi kilderne er meget spredte og svært tilgængelige.

Flere små ting er også med til at ødelægge helhedsindtrykket: Alt for mange alt for små billeder, alt for mange tryk- eller stavfejl samt alt for mange skæmmende orddelelser midt på en linje.

Med særlig interesse har jeg naturligvis læst afsnittet om Kvistgaard Station og by - et område jeg i tidens løb har beskrevet i adskillige artikler m.v. Bogens forfatter har tydeligvis skævet kraftigt til min egen bog om Kvistgaard (udgivet i 1975) - og selvom denne bog da heller ikke var uden fejl - så må det konstateres at "Nordbanen"'s forfatter John Poulsen er kommet meget langt hjemmefra - forstået på den måde, at John Poulsen sikkert har god forstand på københavnske forhold, men simpelthen har skøjtet hen over de fjernere liggende områder.

Flere eksempler skal nævnes: "Tikøb-Tibberupvejen" omtales flere steder. En sådan vej har aldrig eksisteret - vejen førte til Humlebæk.

Forfatteren nævner endv., at leddene ved landevejen udskiftedes med vindebomme i 1887-88. Det forekommer at være urigtigt, da jernbanens beretning fra 1865 klart omtaler vindebomme ved den pågældende vej.

Om Kvistgaard Teglværk nævnes det, at det ophørte i 1918. Det var i 1917 og leret gravedes ikke i Munesø, men i Munkesø.

Kvistgaard Kro blev ganske rigtigt ingen realitet omkring århundrede-skiftet, men det skyldtes ikke lokal modstand, således om John Poulsen skriver. Tværtimod anbefalede både naboer og sogneråd, at der blev givet bevilling - mens birket og amtet afslog. Da kroen så kom i 1921, skriver Poulsen om den, at det var en beskeden kro, men fakta er, at den indeholdt dog både kro, restauration, rejsestald, garage, købmandsforretning samt krohave med lysthuse!

Om "Havreholms Fabrikker" skriver John Poulsen: Den oprindelige papirfabrik i Havreholm gik mere og mere over til træbearbejdning. Det er ukorrekt. Da den i Havreholm beliggende Havreholm Papirfabrik lukkede i 1892 overtoges bygningerne af fabrikant Emil Brüel, der forpligtede sig til ikke at lave papir. I stedet indledtes fabrikationen af trævarer. Da fabrikken senere brændte (formodentlig i 1896 og ikke i 1897), flyttede den ganske rigtigt til Kvistgaard for at komme nærmere jernbanen.

Forfatteren nævner endvidere, at der først byggedes skole i Kvistgaard i 1930'erne, men Nyrup Skole blev altså bygget allerede i 1846!

I forbindelse med anlægget af en række nye erhvervsvirksomheder i 1960'erne, skriver forfatteren, at der ikke blev tale om anlæg af nye sidespor til disse virksomheder. Men det er forkert: Bilimportøren K.W.Bruun fik således

allerede tidligt i 60'erne etableret et sidespor til sin virksomhed.

Illustrationen på side 171 viser Kvistgaard Station fra ca 1900, skriver John Poulsen. Det er forkert, idet stationsforstanderen på billedet er F.T.Christensen, der var forstander fra 1910 til 1919.

Og illustrationen til billedet på side 172, må forfatteren have skrevet teksten til, da han sad med et spejlvendt billede!

John Poulsen har altså forsøgt at sætte station, materiel, forandringer m.v. i relation til det omgivende lokalsamfund - men det lykkes ikke særlig godt, bl.a. fordi der er for mange fejl, samt især fordi der mangler alt for mange aspekter, for at det skal kunne lykkes. I stedet for

de mange gentagelser i teksten, kunne der eksempelvis godt have været blot en minimal omtale af postbefordring, samarbejdet mellem DSB og P&T på stationerne, personale m.v. Forfatteren har prioriteret anderledes, men grundlæggende må det konkluderes at, hvis der er lige så mange fejl i andre afsnit af bogen, som i det lille afsnit om Kvistgaard, så har bogen ikke megen "historisk sandhedsværdi".

Og lad mig så til slut lufte min private harme over, at strækningen mellem Hillerød og Helsingør selv af DSB kaldes "Lille Nord". Selvfølgelig skal det opfattes som et humoristisk kælenavn - men som alle andre morsomheder, forvandles de til irritationsmomenter ved evige gentagelser.

Kjeld Damgaard

NYT FRA FLYNDERUPGAARD

Frilandskulturcentret på Flynderupgaard

Ideen med centret, som der nu er ved at komme realiteter bag, er at vise, hvorledes menneskers adfærd gennem århundreder har påvirket det nordsjællandske landskab. På Frilandskulturcentret vil man lære at åbne øjnene, lære at aflæse kulturlandskabet og dermed aflæse, hvorledes mennesker før os har levet og brugt det område, vi nu

bor i, og dermed give bevidsthed om, at vor tids adfærd også har betydning for det landskab vi efterlader til vore efterkommere.

Frilandskulturcentret henvender sig til alle aldersgrupper. De kan deltage sammen eller hver for sig. Centrets tilbud vil blive tilpasset på en sådan måde, at der både vil være noget for den alment og den særligt interesserede

På Flynderupgaard oprettes et landbrug,

som det blev drevet mellem 1920 og 1930 med gamle redskaber, arbejdsmetoder og de gamle danske husdyrsracer, som nu er ved at uddø. Ikke kun arbejdet i mark og stald - også de indendørs arbejder som storvask og tilberedning af afgrøderne, vil blive foretaget på Frilandskulturcentret.

Det bliver imidlertid ikke bare et hyggeligt, nostalgisk museumslandbrug, som gæsterne kan gå og se på - det bliver hårdt arbejde. Det er nemlig meningen, at gæsterne på centret selv skal deltage i arbejdet og på egen krop mærke, hvorledes det var.

Derudover vil der komme arbejdende værksteder med de gamle håndværk, hvis teknikker for manges vedkommende er ved at gå i glemmebogen. I udstillingerne og i skolestuen vil gæsterne få de forskellige aktiviteter uddybet og blive forberedt på ture uden for centret.

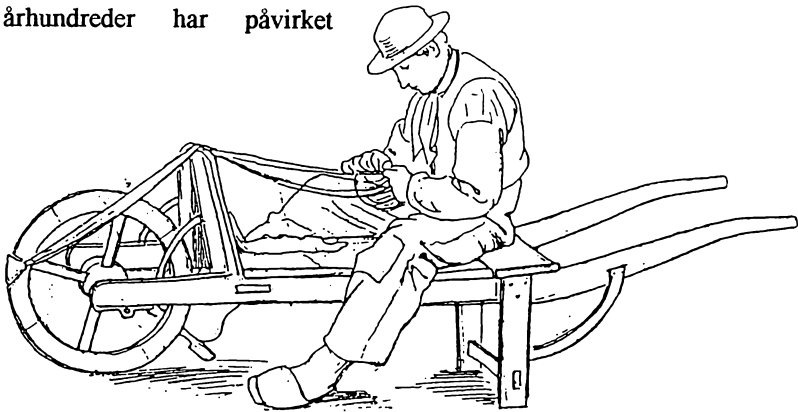
Der vil således blive lagt en række såkaldte kulturruter med udgangspunkt på Flynderupgaard. På kulturruterne vil man lære at se, hvorledes mennesker gennem århundreder har påvirket

landskabet. Disse ruter kan gæsterne enten følge på egen hånd eller sammen med guider fra centret.

Det er endvidere tanken, at der skal oprettes en række historiske forsøgsværksteder, hvor man kan prøve de forskellige oldtidsteknikker, som f.eks. flintarbejde o.l.

Arbejdet forventes udført for en stor dels vedkommende som beskæftigelsesprojekt. Men derudover vil der være brug for en lang række frivillige, både til konkrete fag og aktiviteter samt til større arrangementer m.v. Alt dette kommer naturligvis ikke på én gang, men det er håbet, at Kulturby 96-projektet vil bidrage til starten - hvilket alstå betyder en opstart i 1996.

Hvis man således ønsker at støtte dette projekt, og senere være med i arbejdet, kan man melde sig ind i den nye støtteforening "Flynderupgaards Venner". Indmeldelse kan ske til kasserer Jørgen Schütt, Løntofte 27, 3070 Snekkersten, ved at indbetale 50,- kr på giro 962-7456.

Rytterskolerne i Tikøb sogn

Nordsjælland danner undtagelsen med hensyn til landsbyskolevæsenets udvikling. Dette skyldes især to forhold, nemlig dels, at store dele af Nordsjælland fra reformationens tid tilhørte kongen, dels at Kronborg og Frederiksborg amter, blev en slags prøveklud forud for den landsdækkende skolelov af 1814.

Det første forhold, altså kongens omfattende jordbesiddelser i Nordsjælland, førte til oprettelsen af de såkaldte rytterskoler. Navnet indebar ikke, at børnene her kunne lære at ride, men skyldtes at kongens ejendomme var opdelt i såkaldte rytterdistrikter - herfra rekrutteredes og finansieredes rytterregimenterne. Der var dengang 12 distrikter, hvoraf de 6 lå på Sjælland.

I marts 1721 offentliggjorde kong Frederik IV sin plan om at opføre i alt 240 skoler fordelt på alle rytterdistrikterne. I Kronborg Rytterdistrikt opførtes disse hurtigt, og allerede i 1722 kunne Tikøb Rytterskole tages i brug og omtrent samtidig blev også Borsholm Rytterskole færdig. I nabosognet Asminderød opførtes desuden Veksebo og Dageløkke Rytterskoler.

Disse skoler var det første egentlige skridt på vejen til en egentlig folkeskole - altså en skole for alle børn.

Før rytterskole-ordningen var undervisningen af landbefolkningens børn ret sporadisk og i al væsentlighed lagt i hænderne på degnene. Således havde

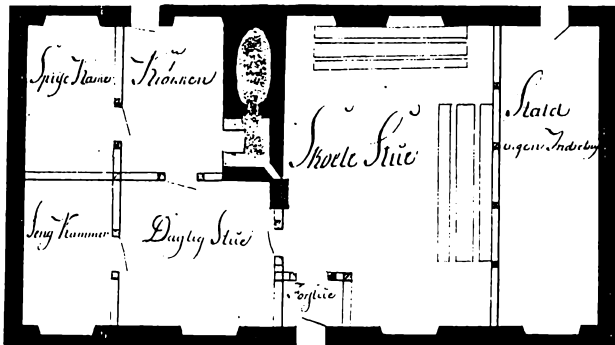
allerede "Fattigforordningen" af 1708 påbudt, at der skulle oprettes skoler i alle landsogne. Imidlertid indeholdt forordningen ingen bestemmelser om, hvorledes pengene til skolernes opretholdelse og drift, skulle findes.

I Tikøb sogn er der da heller ikke belæg for, at der reelt er blevet foretaget noget i årene efter umiddelbart efter 1708 - undtagen ét sted, nemlig i Hornbæk. Her eksisterede i alle fald en skole fra 1712 - måske endda før.

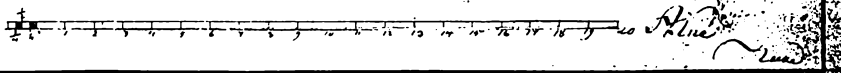
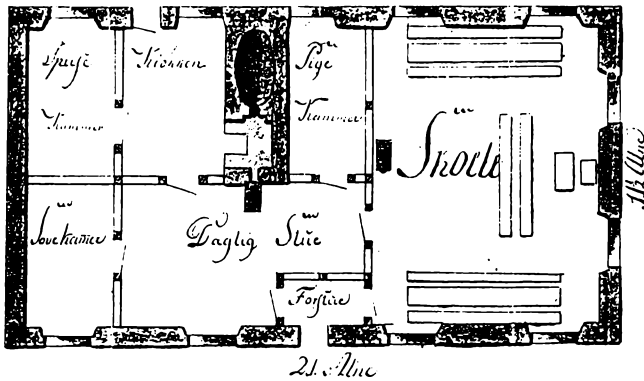
I 1722 var der altså skoler i hhv. Hornbæk, Tikøb og Borsholm - men hvad med sognets sydlige del? Ja, her må man erindre, at store dele af sognets sydlige dele ikke tilhørte kongen og dermed et rytterdistrikt. Hele Tibberup og Mørdrup var således under Krogerup gods. Men der var unægteligt langt fra Snekkersten og Rørtang til skolen i Tikøb - og vi må derfor konkludere, at børnene herfra næppe blev undervist før end fra 1794, da skolen i Snekkersten oprettes.

På det private gods, Krogerup, skete der heller ikke noget på skoleområdet - førend 1751. Baggrunden herfor var, at der i 1739 var kommet en ny skoleforordning, der indførte undervisningspligt for alle børn over 6 år. Da der imidlertid ikke var penge og organisation (sognekommunerne blev jo først oprettet 100 år senere) til at gennemføre denne forordning, blev den kraftigt mildnet allerede året efter - og herefter fik den slet ikke den virkning,

Grundrids af de mindste Skoler sædtes som samme N° 1710 og
 17 ere opbyggede

Som en følge af de nye Metodijs Opbyggelse kunde de gamle Skolebuije bekvemere indrettes
 efter nedenstående PLAN, hvorefter Skoleboderne fik mere Begynderstue og der ellers
 mere Skolestue ble lyse og rummeligere. —

Denne tegning er fra midten af 1700-tallet og viser øverst hvorledes de skoler så ud, som Frederik IV havde ladet bygge i perioden 1721-40. Derefter begynder man at ændre indretningen af skolerne, idet man påbegyndte opførelsen af udhuse til skolerne. Denne nederste tegning viser nyindretningen. (Tegning i Rigsarkivet).

der var tilsigtet.

Imidlertid var der i alle fald fra 1751 skole mellem Mørdrup og Tibberup. Den blev bygget og drevet af Krogerup gods - og den eksisterede frem til 1796 - omtrent samtidig med at Krogerup begynder at sælge ud af sine jorder og gårde i Mørdrup og Tibberup. Skolen lå på den ejendom, vi idag kender som Godthåb - lige ved Hovvej overfor Godthåbsvej.

Rytterskolerne i hhv. Tikøb og Borsholm eksisterede jo imidlertid fortsat gennem hele perioden. Til hver skole var kun tilknyttet én lærer - og ofte var denne ikke særlig kvalificeret. Det kunne f.eks. være en afskediget officer eller en falleret student. På hver skoles facade var anbragt en stenplade med inskription, der hyldede skolernes "opretter", Frederik IV.

Rytterskolen i Borsholm, der lå i "Strædet" i Borsholm by, eksisterede frem til den 3. juni 1903. Da brændte den, og intet fra den gamle skole blev reddet. Skolen bestod da af et skolehus, der lå i retningen syd-nord og var på 14 fag. Dertil kom udhuse på ialt 13 fag. Skolen var da 2-klassedelt, og der var ialt 65 elever.

Rytterskolens bygninger i Tikøb eksisterer derimod endnu, men er forlængst nedlagt som skole. I 1912 blev en ny skole i Tikøb nemlig taget i brug, og den gamle skole er forlængst overgået til privat bolig.

Kjeld Damgaard

En Mørdrup-drengs erindringer

Poul Hansen blev født den 31. oktober 1911 på ejendommen "Højvang". Den lille gård lå ved Hovvej umiddelbart overfor, hvor Stokholmsvej mundede ud. Hans forældre hed Niels Poul Hansen og Karen Ella f. Olsen.

"Højvang" blev i sin tid købt af Poul Hansens farfar, der drev landbrug fra den 15 tdr. land store gård. Poul Hansens fader overtog den senere, men solgte den efter få år i 1918, hvorefter han gik i lære som tømrer.

Senere i i 1923 - byggede tømrer Niels P. Hansen så eget hus på en grund han

havde købt af Bybjerggaard. Huset lå umiddelbart øst for gården Rolighed og fik iøvrigt senere adressen Tinvej 8.

På disse ejendomme voksede Poul op med sine 3 søskende, og startede så i skole. Skolen var Mørdrup Pogeskole, der blev ledet af den da aldrende frøken Betzy Svedstrup, der havde drevet privatskole i Mørdrup siden 1878.

Frøken Svedstrup havde også undervist Poul Hansens fader, så det var en selvfølge, at Poul også skulle undervises dér. Men frøken Svedstrup havde derudover et godt omdømme. Poul

Dette hus var Poul Hansens barndomshjem fra 1923. Huset lå øst for Rolighed, men blev revet ned i 1960'erne for at give plads for industrikvarteret.

(Foto tilhører Poul Hansen)

Hansen husker dog, at den undervisning han modtog var fuldstændig identisk med den hans fader havde fået adskillige år forinden. Frøken Svedstrups metoder var ens år efter år.

Da Frøken Svedstrup imidlertid måtte stoppe sin lærergerning i 1921, blev Poul taget ud af Mørdrup Skole, der blev drevet videre en kort årrække af frk. Margrethe Knudsen.

Derefter kom han i Espergærde skole, der jo dengang - som nu - lå på Stokholmsvej. Når Poul Hansen således skulle gå i skole fra sit hjem ved Rolighed, gik turen ned ad Stokholmsvej, der jo som nævnt dengang gik helt op til Hovvej. Den mandede ud lige over for gården Højvang, som imidlertid senere er brændt. På stedet ligger i dag en villa med samme navn.

Ned ad Stokholmsvej lå enkelte huse og gårde. På højre hånd husker Poul Hansen, bl.a. maler Olsen, der boede på "Bakken", og derefter lå "Hyrdebakken"

samt et par andre huse og en tennisbane. Længere fremme lå på samme side gården "Mellemvang", der da ejedes af Kofod Ancher. Gården havde dette navn fordi der jo både var en Højvang og en Strandvang (der lå på hjørnet af den nuværende Strandvangsvej og Gylfesvej). Desuden boede Carl Arp og skræder Hansen på denne strækning - ligesom der lå et gartneri "Vestervang".

På den anden side af, hvor Kofod Anchersvej senere blev lavet, lå endnu et par huse, bl.a. "Kamma". Lige før Kystbane-viadukten lå det lille ledvogterhus, der imidlertid et par år før var blevet overflødig, da viadukten netop var blevet bygget. Over for Espergærde skole lå også en række villaer, bl.a. Søbækhus, Torkildhus og Edita (som Poul Hansen nu bor i). Til højre gik også en vej ned (den nuv. Søbækvej). Denne vej førte bl.a. ud til Bakkegaarden, som da ejedes af Johannes Hansen, hvis søn Gunnar Hansen senere overtog gården, men efterhånden lod den udstykke.

Det var sjældent, at man i 1920'erne fotograferede interiører af "almindelige" stuer. Men her ses et eksempel fra Poul Hansens hjem fra omkring 1926. Det viser "den fine stue" - altså den stue, der ikke blev brugt til daglig. (Foto tilhører Poul Hansen).

På venstre side af Stokholmsvej lå desuden "Stokholmsgaarden", der brændte omkring 1923. Der boede vognmand Poulsen, som senere etablerede Shell-tanken på Strandvejen. Desuden lå en række andre huse på samme side, bl.a. snedker Niensens værksted. Længere henne mod banen boede bl.a. Würtz og murer Carl Olsen. På hjørnet af Lindevej blev i de år "Linde-gaarden" bygget. Det var stabssergent Petersen, som byggede denne ejendom. Han var da pensioneret fra militæret, men var stadig aktiv som bl.a. bankbestyrer i "Helsingør og Omegns Bank"s Espergærde-filial. Sønnen Jørgen Petersen indrettede og drev købmands-handel i ejendommen. Senere overtog Engelbrecht Jensen købmands-forretningen og drev den videre indtil den endeligt lukkede.

Langs Lindevej lå i øvrigt nogle tennisbaner, der hovedsageligt benyttedes af tilflytterne fra København. Og dem var

der efterhånden mange af. Der var således på dette tidspunkt bygget adskillige villaer i området ned mod Strandvejen. Udbygningen af Espergærde var allerede godt igang.

Derimod var der kun spredt bebyggelse langs Hovvej. Gik man ad Hovvej mod syd fra Højvang kom man først til to huse på højre hånd. Det, der lå nærmest ved Hovvej, beboedes af glarmester Jensen og det andet af stenhugger Peter Jørgensen. Disse huse lå omtrent henne ved den senere anlagte Granvej. Lidt længere fremme kunne man allerede dengang dreje til højre ad en vej - Godthåbsvej. Langs denne vej blev i disse år bygget en række villaer - den første større bebyggelse af villaer i området. Til venstre på Hovvej lå gården Godthaab, der da ejedes af Anders Børgesen. Godthaabs avlsbygninger er siden brændte. Lidt inde på marken lå Egegaarden, der da ejedes af Ole Olsen, hvis datter Andrea senere overtog gården

og drev den, indtil den købtes af kommunen, og blev omdannet til det nuværende "forsamlingshus".

Hovgaarden lå som bekendt på højre hånd og over for den, lå enkelte villaer og ejendomme, men ellers kom man til den første gård i Tibberup. Det var på venstre hånd, lige, hvor vejen gik mod Kelleris og Toelt, gården Krogagergaard. Den brændte senere (i 1939) og genopførtes under navnet Grydemosegaard - men som bekendt et andet sted, nemlig midt på den mark, der nu er bebygget med den såkaldte Grydemosebebyggelse. Umiddelbart ved siden af Krogagergaard lå tidligere et lille mejeri - ejendommen kaldtes "Fædrenesminde". Lidt længere fremme til venstre lå Thor Hansens gård ("Grøndalsgaarden") - der, hvor i dag bebyggelsen Grøndalsvænget er beliggende.

Gik man den modsatte vej ad Hovvej fra Højvang passerede man på venstre hånd indkørslen til gården Rolighed, der var

på omkring 90 tdr.ld. - og altså noget større end de øvrige gårde. Selve gårdens bygninger findes som bekendt endnu, men er jo i dag noget klemmt inde af industri- og erhvervsvirksomheder.

I Mørdrup lå til venstre den første gård, Bybjerggaard, hvis ejer var Marius Jensen, i hvis familie ejendommen var, indtil gården blev solgt til et boligsselskab, der nu har ombygget gården til boliger.

Således fortalte Poul Hansen til "Egebækken" i 1994. Vi skylder at fortælle, at Poul Hansen i 1935 blev gift med Dagmar Elisabeth Petersen fra Helsingør, og at begge nu bor i det "gamle Espergærde" på Stokholmsvej, hvor de levende følger med i både nye og gamle begebenheder.

Kjeld Damgaard

MØDER OG AKTIVITETER

af Grethe Surland Olsen

EUROPAS SVIGERFORÆLDRE

TIRSDAG DEN 7. FEBRUAR, KL.
19.30 PÅ ESPERGÆRDE BIBLIOTEK.

*Omkring Christian IX, dronning Louise
og det nye museum på Amalienborg.*

I april 1994 åbnede et nyt museum i

Christian VIII's palæ på Amalienborg. Det er en fortsættelse af Rosenborg og dækker perioden 1863-1947. Her vises nogle af de kongeliges private værelser og ejendele.

Aftenens foredragsholder, Jørgen Hein, er magister i historie og kunsthistorie. Han blev allerede som studerende i 1978 knyttet til samlingen på Rosenborg. Det

er Jørgen Hein, der har haft den store opgave at stå for opstillingerne og den udførlige beskrivelse på det nye museum på Amalienborg.

LOUISE RASMUSSEN, KONGENS KONE

ONSDAG DEN 15. MARTS, KL 19.30
PÅ ESPERGÆRDE BIBLIOTEK.

Aftenens foredragsholder er Ole Askov Olsen, sognepræst på Vesterbro i København. Ved siden af sit embede gennem 21 år har Ole Askov Olsen altid interesseret sig for markante personer. Selvom "Grevinde Danner" blev født i en andegård, magtede hun at klare alle ydmygelserne fra samfundets side. Denne spændende og fascinerende person besluttede at give tilbage til dem, der ikke selv magtede at komme ud af andegården.

GENERAL- FORSAMLING

TIRSDAG DEN 4. APRIL 1995, KL
19.30 PÅ ESPERGÆRDE BIBLIOTEK.

Nærmere omkring generalforsamlingen i løbet af foråret. Men husk, hvis I har forslag, eller noget på hjerte, send det til formanden i god tid. Efter generalforsamlingen kommer Helsingørs grå eminence og mæcen, Søren Fisker. Han vil causere over det meget spændende arbejde med renoveringen af Strandgade 91 i Helsingør.

OG VI VENTEDE PÅ BEFRIElsen

TIRSDAG DEN 25. APRIL, KL 19 PÅ
STRANDHØJ.

En meget passende og aktuel titel på aftenens foredrag, der holdes af Preben Munch Nielsen, Espergærde. Han er tillige formand for "Sundets Venner" og vil komme ind på mange emner: KZ-fangerne, der netop var kørt gennem Danmark på deres vej til Sverige. Brigaden, der lå klar til indsats efter tiden i lejrene i Sverige. Befolkningens håb og ikke mindst frygt for, at de engelske tropper skulle komme for sent, således at "befrielsen" i stedet ville komme fra øst.

FORÅRSTUREN 1995

LØRDAG DEN 20. MAJ, KL 13-15

Forårets tur går til "Det ukendte Kronborg". Tidligere museumsdirektør Henning Henningsen vil vise os rundt. Besøget vil omfatte Erik af Pommerns kammer, resterne af Palatiet, kælderrum og loftsrum. Derefter besøg i den gamle Kronværks-militærby og på Kronværkets bastioner. Hver deltager bør medbringe en lommelampe eller stavlygte og meget fornuftigt fodtøj.
Glæd Jer!

Der er mere om turen og historien om Krogen og Kronborg sammen med indkaldelsen til generalforsamlingen til foråret.

Indmeldelse i foreningen

- kan ske til foreningens kasserer:

**FINI PODE PEDERSEN,
STOKHOLMSVEJ 83,
3060 ESPERGÆRDE
TLF 42 23 26 10**

Foreningens girokonto: 604-3151
Årskontingent: 50,- kr pr person.

*Bestyrelsen ønsker alle vore
medlemmer en rigtig glæde-
lig jul samt et godt nytår.*

Perfekt mølletur i det nordsjællandske

Vi havde indbudt medlemmer af Helsingør Museumsforening til at deltage, og det var der 26 der ville. Vi mødte selv med 20 medlemmer, så dermed blev bussen fuld. Flemming Beyer, museumsinspektør på Nordsjællands Folkemuseum i Hillerød, var en virkelig god guide.

Vi besøgte de møller, der var omtalt i indbydelsen, men en lille overraskelse fik vi, idet Flemming Beyer havde arrangeret, at vi kunne spise vores

medbragte madkurv på Esrum Møllers loft. Jeg havde fået Wiibroe til sponsorere en kasse øl og en kasse vand. Derfor en stor tak til Wiibroe. To af møllerne var bemandede med rigtige møllersvende - det var Højsager Mølle og Pibe Stubmølle. I de to møller fik vi også mulighed for at komme helt til tops.

I det hele taget en dejlig dag, med perfekt vejr.

Grethe S. Olsen

BESTYRELSEN

Bestyrelsen for Historisk Forening for
Espergærde og Omegn

Formand: Grethe Surland Olsen, Svinget
38, Esp., tlf 42 23 27 35

Næstformand: Holger Dahl, Hyacintvej

19, Esp., tlf 42 23 17 16

Kasserer: Fini Pode Pedersen, Stok-
holmsvej 83, Esp., 42 23 26 10

Sekretær: Dorte Smith, Karenvej 9,
Esp., tlf 49 17 07 72

Best.medl.: Ida Schmidt, Stubvænget 13,
Esp., tlf 42 23 48 48